

ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΠΟΡΕΣ (ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ ΤΟ 2025-26)

Λαλαγιάννη Βασιλική

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Χ100Ε	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ζ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Διεθνής Μετανάστευση και Διασπορές		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕ Σ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	1,6
Εκαπιδευτική επίσκεψη			0,8
4 μικρα τεστ			0,4
Τελικές εξετάσεις			2,3
Σύνολο			≈5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων	Ειδικών γνώσεων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική Για φοιτητές/τριες Erasmus υπάρχει η δυνατότητα και συγγραφής essay στην αγγλική γλώσσα ή γαλλική γλώσσα		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uop.gr/courses/PEDIS184/		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ**Μαθησιακά Αποτελέσματα**

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

- Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α
- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β

Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Το μάθημα αυτό, καθώς αναπτύσσεται σε ένα διεπιστημονικό πλαίσιο, εισάγει τον/την φοιτητή/τρια στις έννοιες της μετανάστευσης και της διασποράς, στην ιστορική αναδρομή των μεταναστεύσεων, στα σύγχρονα μεταναστευτικά ρεύματα, και γενικά σε πεδία που διατρέχονται από κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές παραμέτρους.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που ολοκληρώνουν επιτυχώς το μάθημα, είναι ικανοί να συνομιλούν με εκπροσώπους τόσο των κοινωνικών επιστημών όσο και με εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών, αξιοποιώντας αντίστοιχα μεθοδολογικά, βιβλιογραφικά και ερευνητικά εργαλεία. Είναι επίσης ικανοί/ές, αξιοποιώντας τη γνωσιακή τους σκευή, να υλοποιούν και να υποστηρίζουν ερευνητικές εργασίες πάνω σε θέματα που αφορούν τη σύγχρονη μετανάστευση, το brain drain, την επιλυση ζητημάτων ασύλου, κλπ. Είναι επίσης σε θέση, μέσα από συμβουλευτικές διαδικασίες και δράσεις εφαρμογής πρακτικών, να συμβάλλουν στις προσπάθειες της Κοινωνίας των Πολιτών για την εξάλειψη του φόβου απέναντι στη διαφορετικότητα, την συνυπαρξη διαφορετικών κοινοτήτων.

Αξιοποιώντας την γνωσιακή τους σκευή και τα αναλυτικά εργαλεία που έχουν αποκτήσει, αναπτύσσουν δεξιότητες στην διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής για το μεταναστευτικό και το προσφυγικό ζήτημα, εστιάζοντας στην αποδοχή του διαφορετικού Άλλου, στην ενσυναίσθηση και στη συμπερίληψη.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...
	

Επίδειξη κοινωνικής, και ηθικής υπευθυνότητας, σεβασμός στη διαφορετικότητα
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Ανάπτυξη της κριτικής σκέψης
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μεταναστευτικό φαινόμενο, πολύ επίκαιρο στις μέρες μας, αποτελεί συχνά τη θεματική πολυάριθμων λόγων, είτε αυτοί αναφέρονται στην θρησκευτική ανοχή, την ισονομία, τα ανθρώπινα δικαιώματα ή την Κοινωνία των πολιτών είτε σε οικονομικές και πολιτικές επιπτώσεις της μετακίνησης πληθυσμών. Το μάθημα έχει ως βασικούς άξονες αφενός το φαινόμενο της μετανάστευσης και τις κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της και αφετέρου τις Διασπορές και τη σημασία τους στο κοινωνικό και πολιτικό γίνεσθαι σήμερα, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Αναφορικά με τη μετανάστευση προσεγγίζονται θεματικές όπως: διαστάσεις και δυναμική της διεθνούς μετανάστευσης, μετανάστευση και παγκοσμιοποίηση, μετανάστευση και ανάπτυξη, πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο,

παράνομη μετανάστευση, παλιννόστηση, barin drain στην Ελλάδα σήμερα, δεύτερης και τρίτης γενιάς μετανάστες, οι μετανάστες στην κοινωνία.

Αναφορικά με τις Διασπορές προσεγγίζονται θεματικές όπως: είδη διασπορών (λόγω διωγμού, εμπορικές και εργατικές, πολιτισμικές), θεωρητικά μοντέλα προσέγγισης του μεταναστευτικού και διασπορικού φαινομένου, έννοιες και φαινόμενα όπως η δημιουργία εθνοτικών και πολιτισμικών ταυτοτήτων, το Φύλο της μετανάστευσης, η αναπαραγωγή στερεοτύπων, τα ζητήματα πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ένταξης, ο πολιτισμικός συγκρητισμός. Στο πλαίσιο της μελέτης της ελληνικής μετανάστευσης και διασποράς, προσεγγίζεται και η πολιτισμική παραγωγή των διασπορών (λογοτεχνία και κινηματογράφος).

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις έννοιες της μετανάστευσης, του εκπατρισμού και της Διασποράς καθώς και με τα ζητήματα που απορρέουν από αυτά τα φαινόμενα τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Οι φοιτητές/τριες μετά την παρακολούθηση αυτού του μαθήματος γνωρίζουν τη σχέση του μεταναστευτικού φαινομένου και τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις του, καθώς και τη σημασία των διασπορών και των μεταναστευτικών κοινοτήτων στην ανάπτυξη μιας πολυπολιτισμικής και πλουραλιστικής κοινωνίας. Είναι επίσης σε θέση να αξιοποιήσουν τη γνώση τους και την κριτική τους σκέψη σε ζητήματα που αφορούν τη διαφορετικότητα, τον πολυπολιτισμό και την πολιτισμική διάσταση της Διασποράς.

Ειδικότερα, τα μαθήματα διαρθρώνονται ανά εβδομάδα, ως εξής:

Τίτλος ενότητας	Βιβλιογραφία	Παρουσίαση στο e-class
(1) Εισαγωγή: Στοιχεία Θεωρίας για τη μετανάστευση και τη διασπορά	Khalid Koser, Διεθνής Μετανάστευση, εκδ. Επίκεντρο, 2019 Μ.Βέικου & Β. Λαλαγιάννη, Μετανάστευση. Κοινωνικές και πολιτισμικές εκφάνσεις. Θεωρητικά Σχήματα, Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί και Ορολογία. Αθήνα: Κάλυπος, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα,	Παρουσίαση αναρτημένη στο eclass και άλλο εκπαιδευτικό υλικό
(2) Στοιχεία Θεωρίας για την Ετερότητα και τις ταυτότητες	Khalid Koser, Διεθνής Μετανάστευση και Μ.Βέικου & Β. Λαλαγιάννη, Μετανάστευση. Κοινωνικές και πολιτισμικές εκφάνσεις (ορισμένες σελίδες και ορισμοί) και Julia Kristeva, Ξένοι μέσα στον εαυτό μας	Παρουσίαση αναρτημένη στο eclass
(3) Η ελληνικές μεταναστεύσεις. Η μετανάστευση στην Λατινική Αμερική, Αυστραλία και Αφρική	Αρθρα για αυτές τις μεταναστεύσεις (Δαμανακης)	Παρουσίαση αναρτημένη στο eclass
(4) Οι ελληνικές μεταναστεύσεις. Η μετανάστευση στη	Μπλιούμη, Αγλαΐα, Από τους μετανάστες στο Διαπολιτισμό. Οψεις γερμανικού πολιτισμού- Γερμανόφωνης μεταναστευτικής	Παρουσιάσεις αναρτημένες στο eclass

Γερμανία και το Βέλγιο.	Λογοτεχνίας, Θεσ/νίκη : Κ.Σφακιανάκη, 2010 Και Άρθρα για τη μετανάστευση στη Γαλλία (Λαλαγιάννη)	
(5) Κλασικές έννοιες διασποράς. Η εβραϊκή διασπορά	Robin Cohen, Παγκόσμια Διασπορά, Αθήνα: Παπαζήσης, 2002	Παρουσιάσεις αναρτημένες στο eclass
(6) Εργατική και αποικιακή Διασπορά / Εμπορικές Διασπορές/ Πολιτισμικές Διασπορές	Robin Cohen, Παγκόσμια Διασπορά	Παρουσίαση αναρτημένη στο eclass
(7) Μετανάστευση στην Αμερική.	Γιώργος Καλογεράς, Εθνοτικές γεωγραφίες. Κοινωνικο-πολιτισμικές ταυτίσεις μιας μετανάστευσης, Αθήνα : Κατάρτι, 2007 (σελ. 31-54 και 99-103) «Το Ταξίδι. Το ελληνικό όνειρο στην Αμερική», ντοκιμαντέρ της Μαρίας Ηλιού, ιστορικός σύμβουλος: Αλέξανδρος Κιτρορέφ, 2007, Πρωτέας	Παρακολούθηση και σχολιασμός του ντοκιμανταίρ
(8) Παγκόσμια διασπορά. Παγκόσμιες πόλεις. Κοσμοπολιτισμός	Robin Cohen, Παγκόσμια Διασπορά	Παρουσίαση αναρτημένη στο eclass
(9) Μετανάστευση και Παγκοσμιοποίηση	Khalid Koser, Διεθνής Μετανάστευση»	
(10) Μετανάστευση και οικονομία	Khalid Koser, Διεθνής Μετανάστευση και Μ.Βέικου & Β. Λαλαγιάννη, Μετανάστευση. Κοινωνικές και πολιτισμικές εκφάνσεις (ορισμένες σελίδες και ορισμοί)	Παρουσιάσεις αναρτημένες στο eclass
(11) Η μετανάστευση και η διασπορά στον κινηματογράφο.	«Γράμμα από το Σαρλερουά», του Λάμπρου Λαιρόπουλου, σε αφήγηση Νίκου Δουφεξή και μουσική Βασίλη Τσιτσάνη και άρθρα	Παρακολούθηση και σχολιασμός του ντοκιμανταίρ
12 και 13. Παρουσιάσεις εργασιών των φοιτητών/τριών	Παρουσιάσεις εργασιών και σχολιασμός τους	

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Διαλέξεις
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ	Υπάρχει εκτεταμένη χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία: ppt presentations (αναρτημένα στο e-class), και

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	προβάλλονται videos με ντοκυμανταίρ και ταινίες (ελεύθερης πρόσβασης, απο το Ιντερνετ).																				
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td><td>13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες</td></tr> <tr> <td>Εκπαιδευτικές επισκέψεις+ 'αλλες δρασεις</td><td>4 Εβδ. x 5= 20 ώρες</td></tr> <tr> <td>Τελικές εξετάσεις</td><td>13 Εβδ. x 3 ώρες x 1.9 = 76 ώρες</td></tr> <tr> <td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td></tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες	Εκπαιδευτικές επισκέψεις+ 'αλλες δρασεις	4 Εβδ. x 5= 20 ώρες	Τελικές εξετάσεις	13 Εβδ. x 3 ώρες x 1.9 = 76 ώρες											Σύνολο Μαθήματος	125 ώρες
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																				
Διαλέξεις	13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες																				
Εκπαιδευτικές επισκέψεις+ 'αλλες δρασεις	4 Εβδ. x 5= 20 ώρες																				
Τελικές εξετάσεις	13 Εβδ. x 3 ώρες x 1.9 = 76 ώρες																				
Σύνολο Μαθήματος	125 ώρες																				
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Το μάθημα αξιολογείται με γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου. Υπάρχει η δυνατότητα ανάληψης προαιρετικής εργασίας (+2 μονάδες). Για την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος απαιτείται βαθμός ίσος ή μεγαλύτερος του 5 στις τελικές εξετάσεις. Τα κριτήρια αυτά είναι προσβάσιμα στο e class και αναρτώνται επίσης έξω από το Γραφείο της διδάσκουσας.																				

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασική Βιβλιογραφία Βέικου, Μ. & Β. Λαλαγιάννη, Μετανάστευση. Κοινωνικές και πολιτισμικές εκφάνσεις. Θεωρητικά Σχήματα, Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί και Ορολογία, Αθήνα: Κάλλιπος, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα, 2015. Βεντούρα, Λίνα, Μετανάστευση και Έθνος, Αθήνα: Μνήμων, 2002.
--

Εμκε-Πουλοπούλου, Ήρα, Η Μεταναστευτική Πρόκληση, Αθήνα: Παπαζήσης, 2007.

Καλογεράς, Γιώργος, Εθνικές γεωγραφίες. Κοινωνικο-πολιτισμικές ταυτίσεις μιας μετανάστευσης, Αθήνα : Κατάρτι, 2007.

Κασιμάτη, Κούλα, Πολιτικές Μετανάστευσης και Στρατηγικές Ένταξης. Η Περίπτωση των Αλβανών και Πολωνών Μεταναστών, Αθήνα: Gutenberg, 2006.

Λαλαγιάννη, Βασιλική & Ε. Γεωργιτσονιάννη, «Μετανάστευση και Διασπορά: η πολιτισμική παρουσία των αλλοδαπών γυναικών στην Ελλάδα», ερευνητική μελέτη, Αθήνα, ΚΕΘΙ, 2009.

Λαλιώτου, Ι., Διασχίζοντας τον Ατλαντικό, Αθήνα: Πόλις, 2006.

Μπάγκαβος, Χρήστος και Δέσποινα Παπαδοπούλου, Μετανάστευση και Ένταξη των Μεταναστών στην Ελληνική Κοινωνία, Αθήνα: Gutenberg, 2006.

Μπλιούμη, Αγλαΐα, Από τους μετανάστες στο Διαπολιτισμό. Οψεις γερμανικού πολιτισμού-Γερμανόφωνης μεταναστευτικής λογοτεχνίας, εκδ. Κ.Σφακιανάκη/σειρά «Διακειμενικά», Θεσ/νίκη, 2010.

Παύλου, Μίλτος και Δημήτρης Χριστόπουλος, Η Ελλάδα της Μετανάστευσης, Αθήνα: ΚΕΜΟ, 2005.

Ρομπόλης, Σάββας, Η Μετανάστευση Από και Προς την Ελλάδα, Αθήνα: Επίκεντρο, 2007.

Σοράν, Γκι, Περιμένοντας τους Βαρβάρους, Αθήνα: Νέα Σύνορα-Λιβάνη, 1993.

Τριανταφυλλίδου, Άννα και Ρουμπίνη Γρώπα, Η Μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη, Αθήνα: Κριτική, 2009.

Φάις, Μισέλ, επ., Είμαστε Όλοι Μετανάστες, Αθήνα: Πατάκης, 2005.

Ψημμένος, Ιορδάνης, Μετανάστευση από τα Βαλκάνια, Αθήνα: Παπαζήσης, 1995.

Brettell, Caroline B. and James F. Hollifield, Migration Theory, New York: Routledge, 2008.

Castles, Stephen and Mark J. Miller, The Age of Migration, New York: The Guilford Press, 2009.

Green, Nancy, L., Οι Δρόμοι της μετανάστευσης. Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις. Αθήνα : Σαββάλας, 2004.

Kristeva, Julia, Ξένοι μέσα στον εαυτό μας, Αθήνα: Scripta, 2004 (σελ. 11-32)

Koser, Khalid, International Migration: A Very Short Introduction, Oxford: Oxford University Press, 2007.

Massey, Douglas S. at al., Worlds in Motion: Understanding International Migration at the End of the Millennium, Oxford: Oxford University Press, 2009.

Messina, Anthony M. and Gallya Lahav, The migration reader, New York: Lynne Rienner, 2006.

Επιστημονικά Περιοδικά

Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός επιστημονικών περιοδικών που ειδικεύονται σε ζητήματα μετανάστευσης. Ανάμεσά τους είναι τα: International Migration, International Migration Review, The Journal of Ethnic and Migration Studies, Ethnic and Racial Studies, Migration Letters, Journal of International Migration and Integration, European Journal of Migration and Law, Diaspora: A Journal of Transnational Studies, The Journal of Hellenic Diaspora, Africa and Black Diaspora και το Journal of Migration and Culture. Σε πολλά από αυτά τα περιοδικά υπάρχει απευθείας πρόσβαση μέσω του Hellenic Academic Library Network (HEALink) από την ιστοσελίδα

<http://www.uop.gr/index.php?option=content&task=view&id=170>

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Για άρθρα για ένα συγκεκριμένο θέμα καλό είναι να χρησιμοποιείται η βάση δεδομένων Scopus

(<http://www.uop.gr/index.php?option=content&task=view&id=169>). Είναι σημαντική η εξοικείωση με τη χρήση και των δύο. Επίσης είναι σημαντικό να χρησιμοποιεί κανείς και τις ευρύτερες βάσεις δεδομένων scholar.google.com (για επιστημονικά άρθρα και παρουσιάσεις σε συνέδρια) καθώς και το books.google.com (για επιστημονικά βιβλία). Σε πολλά από αυτά έχει πλήρη πρόσβαση στο περιεχόμενο.

Διαδικτυακοί τόποι

Αξιόλογοι είναι οι δικτυακοί τόποι του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ):

http://www.oecd.org/topic/0,3373,en_2649_37415_1_1_1_1_37415,00.html, του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης του ΟΗΕ (IOM) (<http://www.iom.int/>). Στην Ελλάδα πολύ ενδιαφέρουσες είναι οι ιστοσελίδες του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής (ΙΜΕΠΟ) (<http://www.imepo.gr>), του Κέντρου Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων (ΚΕΜΟ) (<http://www.kemo.gr>) και του Mediterranean Migration Observatory (<http://www.mmo.gr>).

Βιβλιοθήκες

Υπάρχουν αρκετές βιβλιοθήκες στην Αθήνα που διαθέτουν συλλογές που περιλαμβάνουν και βιβλία για τη μετανάστευση. Οι σημαντικότερες είναι η Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου (στο παλιό κτίριο της οδού Συγγρού), η Βιβλιοθήκη του Πολιτικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών (Αιόλου και Κολοκοτρώνη) και η Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών (Λυκαβηττού 4). Ενδιαφέρουσες είναι επίσης η Βιβλιοθήκη του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών (Σίνα 31), η βιβλιοθήκη του Οικονομικού Πανεπιστημίου (στην οδό Πατησίων), η Βιβλιοθήκη του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου (Ελ. Βενιζέλου 70), η βιβλιοθήκη της Τράπεζας της Ελλάδος (στην οδό Πανεπιστημίου) και η βιβλιοθήκη του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης (Πειραιώς 228). Οι ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες διαθέτουν συλλογικό ηλεκτρονικό κατάλογο ο οποίος είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: <http://www.unioncatalog.gr/ucportal/>.